

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декаан факультету
технологій і дизайну

Ельвіра БАЗИЛЮК

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

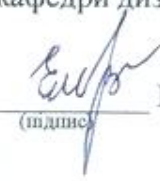
Дизайн головних уборів

Призначення робочої програми	для освітніх програм різних спеціальностей
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова викладання	українська
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС	4,0
Статус дисципліни	вибіркова
Факультет	технологій і дизайну
Кафедра	дизайну

Форма здобуття освіти	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Форма підсумкового контролю	
	Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття						Залік	Іспит
			Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота, у т.ч. ІРС		
Д	4	120	120	18	36	-	-	66	+	-
З	4	120	10	4	6	-	-	110	+	-

Програма складена канд. техн. наук Оксана СТРИЖОВА

Схвалена на засіданні кафедри дизайну. Протокол №1, від 29.08.2024 р.

Зав. кафедри дизайну Ельвіра БАЗИЛЮК

3) Пояснювальна записка

Дисципліна «Дизайн головних уборів» вивчає особливості художнього та технічного проектування головних уборів різного асортименту, призначення, умов виготовлення. ґрунтується на застосуванні раціонального та евристичного методів проектування. Дисципліна формує комплексний підхід до розробки гардеробу.

Мета дисципліни: розвиток додаткових знань і навичок з художнього й технічного проектування швейних виробів, зокрема, головних уборів з високими утилітарними та естетичними властивостями.

Завдання дисципліни:

- оволодіння засобами та прийомами гармонізації системи художньо-утилітарної «людина – одяг – головний убір»;
- творча розробка нових моделей головних уборів різного асортименту та призначення.

За умов успішного опанування змісту дисципліни здобувач має: *розробляти* проєкту документацію на виготовлення головних уборів різних асортиментних груп і призначення; *виконувати* наколювання макетів головних уборів з різними тектонічними ознаками; *підбирати* пакети матеріалів та способи виготовлення для різного асортименту головних уборів; *формулювати та розробляти* авторську концепцію проектування головних уборів; *здійснювати* проектування нових моделей головних уборів з урахуванням їх функціональних та естетичних вимог, а також сучасних технологій і конструктивних вирішень.

4) Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:					
	Для денної форми			Для заочної форми		
	лекції	лабораторні роботи	самостійну роботу	лекції	лабораторні роботи	самостійну роботу
Розділ 1. Художнє проектування головних уборів різного асортименту	12	24	42	2	4	110
Розділ 2. Технічне проектування головних уборів різного асортименту	6	12	24	2	2	
Всього:	18	36	66	4	6	110

5) Програма навчальної дисципліни

5.1) Зміст лекційного матеріалу

Перелік тем лекцій для денної форми здобуття освіти

№ теми	Теми лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Класифікація, асортимент головних уборів. Основні асортиментні групи головних уборів. Класифікація головних уборів за: способом виготовлення; об'ємно-просторовим виглядом форми; ступенем прилягання; конструктивними основами. Характеристика основних властивостей головних уборів. Літ.: [3] с. 6-32; [4] с. 35-44	2
2	Антропометрична та морфологічна характеристика ГОЛОВИ. Основні антропометричні точки голови. Основні розмірні ознаки голови та обличчя. Морфологічні особливості будови голови. Форми та риси обличчя. Літ.: [3] с. 34-49; [4] с. 86-90	2
3	Художня система «людина – одяг – головний убір». Вивчення зв'язку в підсистемі «одяг – головний убір». Вивчення зв'язку в підсистемі «голова, обличчя – головний убір». Вивчення засобів морфологічної та композиційної гармонізації художніх систем. Літ.: [3] с. 52-65; [4] с. 44-63	4
4	Методи та засоби дизайну головних уборів. Раціональний та евристичний напрямки творчого мислення. Розробка головних уборів із застосуванням способів комбінаторики. Сутність методу трансформації. Види та прийоми трансформації для проектування головних уборів. Нові напрямки в дизайні головних уборів. Літ.: [3] с. 69-95; [4] с. 77-85	4
5	Технічне проектування базових форм та конструкцій головних уборів. Нормативна документація на проектування головних уборів. Особливості конструкторської підготовки виготовлення формованих, пресованих та в'язаних головних уборів. Особливості проектування ТБК шитого виробу на основі деталі «клинень». Особливості проектування ТБК шитого виробу на основі деталей «денце» і «стінка». Особливості проектування ТБК шитого	4

	виробу на основі центральної та бічних деталей. Особливості проектування виробу на основі суцільної деталі-розгортки. Літ.: [3] с. 96-120	
6	Особливості розкрою та виготовлення головних уборів. Розробка комплектів лекал для розкрою і виготовлення різних видів головних уборів. Градація лекал деталей головних уборів. Технологічне обладнання для виготовлення різних видів головних уборів. Основні типові схеми технологічної обробки деталей і вузлів різних видів головних уборів. Літ.: [4] с. 161-251	2
	Всього:	18

Перелік тем ознайомчих лекцій для заочної форми здобуття освіти

№ теми	Теми лекцій	Кількість годин
1	Класифікація, асортимент головних уборів. Антропометрична та морфологічна характеристика голови. Художня система «людина – одяг – головний убір». Методи та засоби дизайну головних уборів. Літ.: [3] с. 6-32, с. 34-49, с. 52-65, с. 69-95; [4] с. 35-63, с. 77-90	2
2	Технічне проектування базових форм та конструкцій головних уборів. Особливості розкрою та виготовлення головних уборів. Літ.: [3] с. 96-120; [4] с. 161-251	2
	Всього:	4

5.2) Зміст лабораторних занять

Перелік тем лабораторних робіт для денної форми здобуття освіти

№ теми	Теми лабораторних робіт	Кількість годин
1	Розробка опису художньо-технічного вирішення зразків різних видів головних уборів. Літ.: [3] с. 6-32, [4] с. 35-44	4
2	Вивчення антропометричних і морфологічних особливостей будови голови та рис обличчя. Літ.: [3] с. 34-49, [4] с. 86-90	4
3	Розробка макетів головних уборів м'якої нестійкої форми способами пов'язування та драпірування. Розробка макетів головних уборів жорсткої сталогої форми з деталей. Літ.: [3] с. 52-65, [4] с. 44-63	8
4	Розробка макетів головних уборів повсякденного і святкового призначення. Літ.: [3] с. 69-95, [4] с. 77-85	8
5	Побудова типових базових конструкцій головних уборів. Літ.: [3] с. 96-120	8
6	Розробка лекал деталей для виготовлення головних уборів. Літ.: [4] с. 161-251	4
	Разом:	36

Перелік тем лабораторних робіт для заочної форми здобуття освіти

№ теми	Теми лабораторних робіт	Кількість годин
1	Вивчення антропометричних і морфологічних особливостей будови голови та рис обличчя. Літ.: [3] с. 34-49, с. 69-95; [4] с. 77-90	2
2	Розробка макету головного убору м'якої форми способом пов'язування. Розробка макетів повсякденного і святкового головних уборів. Літ.: [3] с. 52-65, [4] с. 44-63	2
3	Побудова типових базових конструкцій головних уборів. Літ.: [3] с. 96-120	2
	Разом:	6

5.3) Зміст самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до виконання та до захисту результатів виконання лабораторних робіт і підготовка до тестування знання теоретичного матеріалу дисципліни.

Зміст самостійної роботи

Номер тижня	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
1-2	Опрацювання теоретичного матеріалу теми Т1. Підготовка до виконання ЛР 1. Підготовка до захисту ЛР 1	7
3-4	Опрацювання теоретичного матеріалу теми Т2. Підготовка до виконання ЛР 2. Підготовка до захисту ЛР 2	7
5-8	Опрацювання теоретичного матеріалу теми Т3. Підготовка до виконання ЛР 3. Підготовка до захисту ЛР 3	14
9-12	Опрацювання теоретичного матеріалу теми Т4. Підготовка до виконання ЛР 4. Підготовка до захисту ЛР 4.	14
13-16	Опрацювання теоретичного матеріалу теми Т5. Підготовка до виконання ЛР 5. Підготовка до захисту ЛР 5	16
17-18	Опрацювання теоретичного матеріалу теми Т6. Підготовка до виконання ЛР 6. Підготовка до захисту ЛР 6. Підготовка до тестування з тем Т1-Т6	8
Всього:		66

Здобувачі заочної форми здобуття освіти виконують контрольну роботу. Вимоги до її виконання та варіанти завдань наведені у методичних рекомендаціях до виконання контрольних робіт, які можна отримати на кафедрі дизайну у період настановної сесії.

6) Технології та методи освітньої діяльності

Процес освітньої діяльності з дисципліни ґрунтується на використанні класичних і сучасних навчальних технологій, що мають допомогти здобувачам оволодіти знаннями та набути практичних навичок, зокрема:

- лекції (з використанням методів контекстного навчання та візуалізації за допомогою інформаційних комп'ютерних та мультимедійних технологій);
- лабораторні заняття (на основі проблемно-продуктивного методу навчання за допомогою відповідних художніх та інструментальних прийомів і технік, а також майстер-класи, тьюторіали від практиків);
- консультивання (пояснення теоретичних засад та шляхів вирішення завдань з використанням каталогів головних уборів, зразків виконання завдань, фото- та відеоматеріалів і візуалізацій);
- самостійна робота (підготовка до виконання та підготовка до захисту результатів виконання лабораторних завдань, підготовка до тестування).

7) Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час захисту результатів виконання лабораторних робіт, а також у дні проведення рубіжних контрольних заходів, встановлених графіком освітнього процесу. Тематичний контроль здійснюється тестуванням знання теоретичного матеріалу на останньому тижні семестру.

Підсумкова оцінка визначається за рейтингом, як середньозважена з усіх видів навчальної роботи (захист результатів виконання лабораторних робіт та тестування), виконаних і зданих здобувачем *позитивно* та розраховується автоматизовано відповідною програмою в електронному журналі обліку успішності.

8) Оцінювання результатів освітньої діяльності здобувачів

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти з дисципліни здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ» (<https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-kontrol-i-oczinnyu-vannya-rezultativ-navchannya.pdf>). Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною *чотирибальною* шкалою і виставляється в електронному журналі обліку

успішності здобувача.

Оцінка проточного контролю, яка виставляється за виконану і захищену лабораторну роботу, складається з частин: а) оригінальність та складність розробок, б) якість виконання та оформлення, в) своєчасний захист лабораторної роботи. Термін захисту результатів виконання лабораторної роботи вважається своєчасним, якщо здобувач здав її на наступному занятті.

Оцінювання знань здобувачів за виконання завдань **лабораторних робіт** з дисципліни «Дизайн головних уборів» здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	Критерій оцінювання виконання завдань лабораторних робіт
5	Здобувач глибоко й у повному обсязі опанував зміст дисципліни, вміє пов'язувати теорію з практикою, вміє креативно та самостійно вирішувати практичні завдання з гармонізації художньо-утилітарної системи «людина – одяг – головний убір». Відмінна оцінка передбачає повне та логічне пояснення державною мовою прийнятих проектних рішень, а також якісне оформлення результатів виконання лабораторної роботи
4	Здобувач виявив повне засвоєння змісту дисципліни, свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних завдань з розробки нових моделей головних уборів. Оцінка передбачає власні оригінальні рішення, з можливими двома-трьома похибками та якісне оформлення результатів виконання лабораторної роботи
3	Здобувач виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності, справляється з виконанням типових практичних завдань. Набув знань і навичок, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання
2	Здобувач не може використовувати знання при вирішенні простих типових практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачу, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни

Здобувач має право на зарахування знань з дисципліни чи її окремих розділів, які набуті у неформальній чи інформальній освіті (раніше або паралельно навчанню).

Оцінювання тестування

Оволодіння здобувачем теоретичним матеріалом з дисципліни оцінюється підсумковим онлайн тестуванням в модульному середовищі. На тестування відводиться 25 хвилин та три спроби. Оцінкою є найкращий результат з поміж трьох, отриманих за спроби.

Співвідношення правильних відповідей (%) і оцінки за тест

Відсоток правильних відповідей	0-59	60-74	75-89	90-100
Відповідна оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

Коефіцієнти вагомості різних видів робіт та форм контролю встановлені в залежності від важливості окремих видів освітньої діяльності.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів освітньої діяльності та за ваговими коефіцієнтами для денної форми

Аудиторна робота						Самостійна робота	Підсумковий контроль
Лабораторні роботи						Тестування	Залік
ЛР1	ЛР2	ЛР3	ЛР4	ЛР5	ЛР6	Т1-Т6	За рейтингом
ВК: 0,8						0,2	0

Умовні позначення: ЛР – лабораторна робота, Т – тема лекції, ВК – ваговий коефіцієнт

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів освітньої діяльності та за ваговими коефіцієнтами для заочної форми

Аудиторна робота			Самостійна робота		Підсумковий контроль
Лабораторні роботи			Контрольна робота	Тестування	Залік
ЛР1	ЛР2	ЛР3	КР	Т1-Т6	За рейтингом
ВК: 0,5			0,3	0,2	0

Умовні позначення: ЛР – лабораторна робота, КР – контрольна робота, Т – тема лекції, ВК – ваговий коефіцієнт

Залік виставляється як середньозважений бал, якщо він знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка *«зараховано»*, а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній здобувачем кількості балів.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Бальна оцінка	Вербальна оцінка	Узагальнений критерій
A	4,75–5,00	5	Зараховано	<i>Відмінно</i> – ґрунтовне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25–4,74	4		<i>Добре</i> – глибоке знання навчального матеріалу і вміння його застосовувати на практиці
C	3,75–4,24	4		<i>Добре</i> – повне знання навчального матеріалу і вміння його застосовувати на практиці
D	3,25–3,74	3		<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності
E	3,00–3,24	3		<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Не-зараховано	<i>Незадовільно</i> – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни
F	0,00–1,99	2		<i>Незадовільно</i> – необхідне повторне вивчення дисципліни

9) Питання для самоконтролю результатів освітньої діяльності

1. Антропометричний вимір «діаметр голови поздовжній» вимірюють по поверхні голови від точки з'єднання надбрівних дуг до потиличної точки, через верхівкову точку?

2. Брахікранний морфотип голови має значну різницю між поздовжнім та поперечним діаметрами голови?

3. Прямокутна форма жіночого обличчя має паралельні видовжені бічні контури, однак чи має загострене підборіддя?

4. Мобільними лініями обличчя є лінія вилиць, лінія щік, лінія крил та кінчика носу, так чи ні?

5. Найбільш зустрічним співвідношеннями величин жіночих святкових капелюшків та голови є співвідношення 1:3, 1:5?

6. Дрібні деталі зменшують зорове сприйняття величини форми головних уборів?

7. Який вид головних уборів призначений для захисту голови від впливу шкідливих факторів виробничого середовища або для гігієнічного захисту середовища від факторів людської життєдіяльності?

8. Який силует притаманний святковим жіночим капелюшкам?

9. До якого загального силуету відносять трапецієподібну силуетну форму головних уборів?

10. Яким способом виготовляють чоловічі фетрові капелюхи?

11. Скільки видів типових базових конструкцій дозволяють розробляти головні убори оболонкового типу форми?

12. До якого показника якості головних уборів відносять їх антропометричну відповідність параметрам голови споживача?

13. Деталь прямокутної форми, якою обробляють нижній край голівки головного убору із внутрішньої сторони як називають?

14. Вкажіть способи виготовлення головних уборів, що отримують з кроєних деталей?

15. Для повсякденних головних уборів підбір форми виробу по відношенню до форми одягу виконують за якими правилами?

16. Зорове сприйняття динамічності головних уборів створюють які їх силуетні форми?

17. Для жінок із трикутною формою обличчя рекомендовано які форми головних уборів?

18. Що визначає довжина носу для головного убору?

19. назвіть евристичні прийоми художнього проектування головних уборів?

20. Які прийоми трансформації застосовують для розробки головних уборів?

10 Навчально-методичне забезпечення

1 Стрижова О.П. Дизайн головних уборів. Навчальний посібник / О.П. Стрижова, І.М. Баннова. – Хмельницький: РВЦ ХНУ, 2013. 154 с.

2. Методичні рекомендації для виконання лабораторних робіт з дисципліни «Дизайн головних уборів» для здобувачів спеціальності 022-Дизайн. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=2577>

3. Методичні рекомендації для вивчення теоретичного матеріалу (конспект лекцій) з дисципліни «Дизайн головних уборів» для здобувачів спеціальності 022-Дизайн. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=2577>

4 Наочні матеріали: асортиментні каталоги, зразки виробів, презентації та зразки виконання лабораторних завдань.

11) Рекомендована література

Основна

1 Стельмащук Г. Українські народні головні убори: монографія. – Київ: Априорі, 2023. – 276 с.

2 Белянська Л.Б. Головні убори та аксесуари для сучасної жінки. – Київ: Крісталбук, 2017. – 224 с.

3 Стрижова О.П. Дизайн головних уборів. Навчальний посібник / О.П. Стрижова, І.М. Баннова. – Хмельницький: РВЦ ХНУ, 2013. – 154 с.

Додаткова

4 ДСТУ 2027-92. Вироби швейні й трикотажні. Терміни та визначення. – Київ: Держстандарт, 1992.

5 ДСТУ 2023-91. Деталі швейних виробів. Терміни та визначення. – Київ: Держстандарт, 1991.

12) Інформаційні ресурси

1 Модульне середовище для навчання. URL : <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=2577>

2 Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/p1age_lib.php

3 Репозитарій ХНУ. URL : <https://library.khmnu.edu.ua/#>.